

Sygn. akt: I C 1704/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Danuta Kozikowska

Protokolant: sekretarz sądowy Edyta Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2020 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w S.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. odrzuca pozew w części za okres od 20 czerwca 2018 roku do 08 sierpnia 2018 roku;

III. przyznaje wynagrodzenie pełnomocnikowi ustawionemu z urzędu powodowi M. B. – radcy prawnemu A. T. w wysokości 747,90 zł (siedemset czterdzieści siedem złotych 90/00) wraz z podatkiem VAT, które wypłacić ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Kwidzynie.

IV. odstępuje od obciążenia powoda M. B. zwrotem kosztów procesu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Zakład Karny w S.;

V. przejmuje na Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Kwidzynie nieuiszczone wydatki w wysokości 20,00 zł (dwadzieścia złotych 00/100).

sędzia Danuta Kozikowska

Sygn. akt I C 1704/19

UZASADNIENIE

Powód M. B. w dniu 24 sierpnia 2018r. wystąpił do Sądu Rejonowego w Żyrardowie przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w S. z roszczeniem o zapłatę kwoty 75.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2018 r. tytułem zadośćuczynienia za straty moralne wynikające z obrazy przepisów kkw przez pozwanego w okresie od 20 czerwca 2018 r. do 12 sierpnia 2018r.

W uzasadnieniu wskazał, że w okresie objętym pozvem przebywał w Zakładzie Karnym w S., a pozwany nie dopełnił obowiązków w postaci nie zrealizowania zajęć kulturalno-oświatowych(światlica).

(k. 4 akt).

Pozwany Skarb Państwa – Zakład Karny w S. w odpowiedzi na pozew podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej i wniósł o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Kwidzynie. Wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Domagał się odrzucenia pozwu za okres od 20 czerwca 2018 r. do 08 sierpnia 2018r., z uwagi na toczące się postępowanie w sprawie sygn. akt I C 898/19 .

Pozwany podniósł, że powód miał możliwość korzystania z zajęć kulturalno-oświatowych , w tym do przebywania w świetlicy. W związku z faktem posiadania przez powoda grupy i podgrupy klasyfikacyjnej(R-1/z) przebywał w celach zamkniętych, dlatego też powód o zamiarze skorzystania z wyjścia z celi winien zgłaszać pozwanemu. O , co jest konieczne do opuszczenia celi. Podniósł, że powód nie wskazał w jakich datach nie mógł skorzystać z zajęć kulturalno-oświatowych, dlatego też pozwany nie mógł się odnieść do tak sformułowanego zarzutu. Wskazał, że powód złożył wiele skarg w tym część dotyczyła zajęć kulturalno-oświatowych(świetlicy). Zarzuty w skargach okazywały się bezpodstawne.

Nadto uznał, że domaganie się odsetek od dnia 20 czerwca 2018 r. jest nieuzasadnione, ponieważ powód nie zwracał się do pozwanego z roszczeniem finansowym przed wniesieniem pozwu(k. 49 – 52akt).

Postanowieniem z dnia 05 lipca 2019r. Sąd Rejonowy w Żyrardowie stwierdził swa niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał do Sądu Rejonowego w Kwidzynie.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt IC 1704/19.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska(k. 203v akt).

Sąd ustalił, co następuje:

Powód M. B. przebywał w Zakładzie Karnym w S. nieco ponad dwa miesiące czasu - w okresie od 20 czerwca 2018 r. do 04 września 2018r. Zakład Karny w S. jest zakładem typu zamkniętego. Powód posiadał grupę i podgrupę klasyfikacyjną(R-1/z) i nie miał ograniczeń ruchowych.

(bezsporne)

M. B. urodził się (...), ma 42 lata. Posiada niepełne wykształcenie podstawowe, bez wyuczonego zawodu.

Po przybyciu do Zakładu Karnego w S. , w rozmowie z wychowawcą po przetransportowaniu, w dniu 21 sierpnia 2018r. powód został zapoznany z obowiązującym w Zakładzie Karnym w S. porządkiem wewnętrznym oraz poinformowany m.in. o formach dostępnych zajęć kulturalno- oświatowych .Po przybyciu do jednostki penitencjarnej pozwanego powód zadeklarował przynależność do podkultury przestępczej.

W okresie pobytu w Zakładzie Karnym S. powód składał szereg skarg, w tym część dotyczyła zajęć kulturalno-oświatowych(świetlicy). Na skutek ich rozpoznania czy to przez Dyrektora Zakładu Karnego w S., Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej w G. zarzuty w nich zawarte były niezasadne. Zarzut braku zajęć kulturalno-oświatowych(świetlicy) stanowił również przedmiot rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku VI Wydział Penitencjarny Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych w sprawie VI Pen 1399/19, który został uznany za niezasadny.

Powód w okresie 20 czerwca 2018 r. do 12 sierpnia 2018r., miał możliwość korzystania z prasy codziennej (...) na terenie świetlicy oddziałowej, świetlicy centralnej, a także w bibliotece, którą zakupywał pozwany Zakład Karny.

(**dowód:** informacja o pobytach i orzeczeniach k. 53 akt; notatka po przetransportowaniu z dnia 14 sierpnia 2019r.- k. 54 akt; elektroniczna przeglądarka historii klasyfikacji osadzonego- M. B. – k. 59 akt; Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 31 stycznia 2017r. w sprawie porządku wewnętrznego- k.55-58 akt; elektroniczny wykaz skarg –k 60-62 akt; skarga powoda z dnia 01-10-2018r. do Sądu Okręgowego w Gdańsku VI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych- k 63 akt; wyjaśnienia Dyrektora Zakładu

Karnego w S. w sprawie skargi powoda z dnia 01-10-2018r. do Sądu Okręgowego w Gdańsku VI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych- k. 64 -65akt; odpowiedź Dyrektora Zakładu Karnego w S. na skargę powoda z dnia 02-08-2018r. – k. 66 akt; odpowiedź Z-y Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w G. na skargę powoda z dnia 02-08-2018r. – k. 67 akt; skarga powoda z dnia 12-08-2018r. do Okręgowego Inspektora Służby Więziennej w G. – k. 68 akt; odpowiedź Dyrektora Zakładu Karnego w S. na skargę powoda z dnia 12-08-2018r. – k. 69 akt; zeznania świadków: K. K. – k. 203-203 v akt, R. S. – k. 202v-203 akt; , e –protokół z dnia 13 grudnia 2019 r.- k. 19 akt, zeznania powoda M. B. – k. 110 – 111)

Powód wskazując podstawę faktyczną swojego żądania w sprawie zawisłej przed tut. Sądem w sprawie I C 898/19 wskazał, że pozwany w okresie od 20 czerwca 2018r. do 08 sierpnia 2018r. dopuścił się uchybień w zakresie dostępu powoda do prasy nadsyłanej z zewnątrz, a także dostępu do prasy na terenie pozwanego.

(**dowód** : akta tut. Sądu w sprawie I C 898/19)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach, a nadto na podstawie zeznań świadków zawnioskowanych przez pozwanego: K. K. i R. S.. Wszystkim tym dowodom Sąd dał wiarę. Zeznania świadków były zgodne, logiczne i wzajemnie uzupełniały się. Dodatkowo potwierdzone były dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy przedłożoną przez pozwanego.

Natomiast zeznaniom powoda M. B. Sąd dał wiarę w niewielkiej części. Sąd nie dał wiary powodowi by powód był pomijany w zajęciach kulturalno-oświatowych organizowanych przez pozwanego, nie dał wiary powodowi by pozwany uniemożliwiał mu korzystania z prasy w tym prasy codziennej((...)) i nie dał wiary by ilość prasy codziennej((...)) była niewystarczająca, albo też ginęła z czytelni. W ocenie Sądu zeznania te są wynikiem braku akceptacji porządku i rygorów obowiązujących w pozwanym Zakładzie Karnym i zostały przygotowane na użytek niniejszego procesu.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd uznał roszczenie powoda za nieuzasadnione, albowiem żadne dobra osobiste powoda nie zostały bezprawnie naruszone przez pozwanego.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 75.000 zł wraz ustawowymi odsetkami tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w okresie od 20 czerwca 2018 r. do 12 sierpnia 2018r., w związku z obrazą przez pozwanego przepisów art. 67§ 3 k.k. w., art. 102 § pkt 6 k.k. w. i art. 135 § 1 k.k.w .

Podstawą prawną roszczeń powoda będzie zatem art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Stosownie zaś do art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przesłanką odpowiedzialności pozwanego będzie zatem:

- naruszenie dobra osobistego powoda,
- bezprawność działania, przez którą rozumie się działanie sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego oraz
- wina sprawcy naruszenia.

Wszystkie te przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie by zachowanie pozwanego mogło skutkować odpowiedzialnością Skarbu Państwa.

W pierwszej kolejności należy ocenić czy doszło do naruszenia określonych dóbr osobistych powoda. Powód winien wskazać jakie jego dobra osobiste zostały naruszone a ocenie Sądu podlega, czy dobro to jest dobrem osobistym podlegającym ochronie oraz czy rzeczywiście zostało naruszone przez określone działania lub zaniechania pozwanego.

Dopiero w razie pozytywnego przesądzenia tych kwestii, konieczne jest ustalenie czy mają one charakter bezprawny. Z uwagi na domniemanie bezprawności wynikające z art. 24 k.c. to pozwany winien obalić to domniemanie.

Katalog dóbr osobistych zawarty jest w art. 23 k.c. Katalog ten ma charakter otwarty co oznacza, że ochronie podlegają nie tylko dobra w nim wymienione ale także wszystkie inne wskazane w przepisach szczególnych oraz wynikające z praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji i Konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

Powód wnosząc pozew nie sprecyzował jakie jego dobra osobiste zostały naruszone. Z treści przedstawionych zarzutów oraz z zeznań można domniemywać, że powód zarzuca pozwanemu naruszenie dobra osobistego jakim jest dostęp do zajęć kulturalno-oświatowych, czy dostęp do codziennej prasy, w tym przypadku do (...). Niewątpliwie są to dobra osobiste podlegające ochronie. To jednak czy w konkretnym przypadku można mówić o naruszeniu dóbr osobistych decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne a nie subiektywne odczucia osoby żądającej ochrony prawnej. W przypadku odbywania kary pozbawienia wolności te dobra osobiste i inne wolności obywatelskie doznają pewnych ograniczeń i podlegają ochronie tylko w przypadku przekroczenia tych granic. Granicami tymi są przepisy regulujące zasady obowiązuje przy odbywaniu kary pozbawienia wolności.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego, a w szczególności zeznań świadków K. K. pełniącą funkcję wychowawcy ds. biblioteki i R. S. pełniącego funkcję w okresie od 01 maja 2017r. do 28 lutego 2019r. Inspektora Działu Ochrony w Zakładzie Karnym w S. wynika, że podczas pobytu w pozwanym Zakładzie Karnym nie dochodziło do naruszania dóbr osobistych powoda.

Powód nie wykazał, aby doszło do naruszenia jego prawa dostępu do zajęć kulturalno-oświatowych(świetlicy) i do prasy.

Powód na posiedzeniu w Sądzie Rejonowym w Łowiczu w dniu 13 grudnia 2019 r. zeznał: Zgłaszałem chęć uczestniczenia w zajęciach kulturalno-oświatowych, ale oddziałowy odpowiadał, że był zajęty albo nie była moja cela w grafiku. Nie miałem kar dyscyplinarnych. Byłem ukarany w inny sposób. Miałem zabrane paczki. Składałem skargi na niemożność korzystania z zajęć kulturalno-oświatowych, ale uznano je za bezzasadne. Na piśmie składałem skargi do Sądu Penitencjarnego wG., rzecznika, do Centralnego Zarządu, Okręgowego Inspektoratu. Niewiarygodne są twierdzenia powoda co do tego aby oddziałowy tłumaczył się, że nie doprowadzi powoda do świetlicy oddziałowej, czy też świetlicy centralnej, bo nie ma czasu, w ocenie Sądu funkcjonariusz pozwanego tylko przypomniał powodowi o treść obowiązującego w Zakładzie Karnym w S. porządku wewnętrznym. Twierdzeń tych powód nie udowodnił, pomimo, że był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Bezzasadny zatem okazał się zarzut naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci dostępu do zajęć kulturalno-oświatowych i do prasy. Powód też nie wskazał, w jakim czasie, miało to miejsce, jakiego konkretnego dnia i jaki funkcjonariusz odmówił mu doprowadzenie Go do świetlicy i czy cela w której przebywał powód umieszczona została w palnie zajęć kulturalno-oświatowych.

Zgodnie z art. 67§ 3 k.k.w. celem resocjalizacji kary pozbawienia wolności jest oddziaływanie na skazanych, przy poszanowaniu ich praw i wymaganiu wypełniania przez nich obowiązków, przede wszystkim poprzez pracę, zwłaszcza sprzyjającą zdobywaniu odpowiednich kwalifikacji zawodowych, nauczanie, zajęcia kulturalno-oświatowe i sportowe, podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym oraz środki terapeutyczne.

Zgodnie z art. 102 pkt. 6 k.k.w. jednym z najważniejszych praw skazanego jest prawo korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy. Zgodnie natomiast z art. 135 § 1 i 2 k.k.w. zajęcia w czasie wolnym w zakładach karnych stwarza się skazanym warunki odpowiedniego spędzania czasu wolnego. W tym celu organizuje się zajęcia kulturalno-oświatowe, wychowania fizycznego i sportowe oraz pobudza aktywność społeczną skazanych oraz w każdym zakładzie karnym prowadzi się zwłaszcza wypożyczalnię książek i prasy dla

skazanych oraz stwarza możliwość korzystania z urządzeń audiowizualnych w świetlicach i w celach mieszkalnych. Korzystając z tych urządzeń skazany nie może zakłócać ustalonego porządku w zakładzie.

W niniejszej sprawie zarówno świadkowie, jak i z przedłożonych dokumentów przez pozwanego wynika, że twierdzenia powoda są gołosłowne. Powód nie wskazuje szczegółowych dat kiedy prawo powoda do zajęć kulturalno-oświatowych zostało naruszone. Wskazać należy, że udział skazanego, w tym powoda w zajęciach kulturalno-oświatowych (świetlica), korzystania z prasy odbywa się na zasadach dobrowolności, o ile skazany wyrazi na to chęć. W Zakładzie Karnym pozwanego obowiązuje Zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w S. z dnia 31 stycznia 2017r. w sprawie porządku wewnętrznego- (k.55-58 akt). Powód został zapoznany z obowiązującym porządkiem wewnętrznym po przetransportowaniu Go do jednostki pozwanego w dniu 21 czerwca 2018r.. Zgodnie § 11 w/w Zarządzenia zajęcia kulturalno-oświatowe odbywają się według planów określających miejsce i rozkład czasowy ich organizacji., a dostęp do prasy zakupionej przez Zakład Karny umożliwia się osadzonemu podczas zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, organizowanych w świetlicach oddziałowych oraz świetlicy centralnej. Jeśli powód miał trudności w dostępie do prasy np. poprzez korzystanie z niej przez inne osoby osadzone, to powinien ten fakt zgłosić pozwanemu, ale powód tego nie uczynił.

Niejako na marginesie podnieść należy, że nadzór nad legalnością i prawidłowością wykonywania kary pozbawienia wolności sprawuje sędzia penitencjarny, a od decyzji sędziego penitencjarnego skazanemu przysługuje skarga do sądu penitencjarnego. Zatem stwierdzenie, czy decyzja oraz działania i zaniechania funkcjonariusza służby więziennej ograniczające prawa osoby osadzonej były zgodne z prawem czy bezprawne orzeka Sąd Penitencjarny. W tym trybie następuje także badanie merytorycznej zasadności takich decyzji (działań), które wydawane są w celu zapewnienia bezpieczeństwa i realizacji zadań wychowawczo - resocjalizacyjnych ciążyących na administracji zakładu karnego. Z tych względów sąd cywilny w procesie o naruszenie dóbr osobistych skazanego nie jest władny oceniać, czy funkcjonariusz służby więziennej odmawiając przyznania skazanemu określonego uprawnienia działał zgodnie z prawem czy bezprawnie, jak również czy zastosowanie wobec skazanego kary dyscyplinarnej było uzasadnione i zgodne z prawem czy bezprawne. Do oceny tej uprawniony jest jedynie sędzia lub sąd penitencjarny w sytuacji odwołania się skazanego od takich decyzji lub podjęcia działania z urzędu. Pogląd taki wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 maja 2012 r. w sprawie IV CSK 473/11 i Sąd orzekający w pełni podziela ten pogląd. Sąd Najwyższy wskazał, że Dopuszczenie badania tych kwestii przez sąd cywilny w sprawie o naruszenie dóbr osobistych skazanego oznaczałoby nie tylko dopuszczenie dwutorowości postępowania sądowego w zakresie nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności, lecz także prowadziłyby w konsekwencji do faktycznego pozbawienia znaczenia przyjętego przez ustawodawcę trybu postępowania i oddziaływania sędziego i sądu penitencjarnego na skazanego w zakładzie karnym. Gdyby bowiem skazany, pozbawiony przez funkcjonariusza zakładu karnego pewnych uprawnień przewidzianych w KKW lub ukarany dyscyplinarnie, mógł - bez zaskarżenia takiej decyzji w trybie przewidzianym w tym kodeksie - skutecznie dochodzić ochrony bezpośrednio przed sądem cywilnym w procesie o naruszenie dóbr osobistych, to przewidziany i uregulowany w KKW tryb postępowania penitencjarnego nie tylko nie mógłby spełniać funkcji zakładanych przez ustawodawcę, lecz w istocie straciłby rację bytu. Jeżeli zatem skazany nie uzyskał w trybie przewidzianym przepisami KKW stwierdzenia przez sędziego lub sąd penitencjarny niezgodności z prawem decyzji funkcjonariusza służby więziennej pozbawiającej go określonych uprawnień lub poddającej go karze dyscyplinarnej, to w **procesie o ochronę dóbr osobistych wytoczonym z powodu pozbawienia go tego uprawnienia lub ukarania dyscyplinarnego, należy przyjąć brak bezprawności działania pozwanego.**

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że podczas osadzenia powoda w pozwanym Zakładzie Karnym nie doszło do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda. Dlatego też wobec braku podstaw z art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Sąd oddalił powództwo.

W tym stanie rzeczy Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

Ponadto należy w tym miejscu podać, że powód wskazując podstawę faktyczną swojego żądania w sprawie zawisłej przed tut. Sądem w sprawie I C 898/19 wskazał, że pozwany w okresie od 20 czerwca 2018r. do 08 sierpnia 2018r.

dopuszczył się uchybień w zakresie dostępu powoda do prasy nadsyłanej z zewnątrz, a także dostępu do prasy na terenie pozwanego. Zatem w tej części pozew należało odrzucić, na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.(patrz: pkt II wyroku)

Powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości(k. 22 akt) oraz ustanowiony został powodowi pełnomocnik z urzędu(k. 43 akt).Sąd uznał, że zachodzą okoliczności przewidziane w art.. 102 k.p.c. i odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Na rozprawie w dniu 15 czerwca 2020r. pełnomocnik wniósł o przyznanie wynagrodzenia oraz kosztów dojazdu w łącznej wysokości 600,30 zł ponieważ pomoc prawna nie została opłacona(k. 201 i 202v akt). Zgodnie z § 3 i, 4 oraz 14 pkt 26 Sąd przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu powodowi M. B. – radcy prawnemu A. T. w wysokości 747,90 zł wraz z podatkiem VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu

W toku postępowania w niniejszej sprawie powstały wydatki w łącznej kwocie 20 zł, na którą to kwotę składała się należność za doprowadzenie powoda M. B. z Zakładu Karnego w Ł. na posiedzenie Sądu Rejonowego w Łowiczu w dniu 13 grudnia 2019 r.(k. 110-111 i 113 akt) w związku z tym Sąd przejął je na rzecz Skarbu Państwa –Sądu Rejonowego w Kwidzynie.

sędzia Danuta Kozikowska